

Nagyváradai Estilap

Szerkesztőség:
Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ
főszerkesztő

X. évfolyam
236. szám

Kiadóhivatal:
HEGEDŰS HIRLAPIRODA
Bul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Kedd, 1928. október 16.

A „Graf Zeppelin” ma reggelig még nem érkezett meg Amerikába

Oriási viharokkal küzd Eckener dr sérült léghajója, amelynek sorsáért az egész világ aggódik

Aggódó figyelemmel és reszkető gonddal várja az egész kultúremberiség a haragosan csapkodó oceán fölött lebegő „Graf Zeppelin” sorsáról szóló értesítéseket. Szombaton este a newyorki Broadwayn egyetlen pillanatban megállott minden forgalom, félbeszakították a színházak és mozik előadásait, öt perces néma fohással fordultak az elemek leghatalmasabb urához és könyörögtek a léghajóért és annak negyven utasáért. Mi történt a léghajóval, az emberi tudás, az emberi akarat és az emberi munka e nagyszerű csodájával, — azt ebben a pillanatban még senki sem tudja biztosan.

Az egyik kolozsvári lap ma reggeli száma azt közölte, hogy a léghajó vasárnap este sértetlenül érkezett meg rendeltetési helyére, ahol sok százezer fő-

nyi tömeg nagy lelkesedéssel fogadta.

Ez a hír, sajnos, nem felel meg a valóságnak.

A legutóbbi táviratok még mindig csak a repülőgép vég-sőkig izgalmas élet-halál harcáról számolnak be. A Zeppelin még mindig uton van.

Távirataink a következők:

Lakehurstben teliesen készenlétben állanak, hogy a Zeppelin elé repüljenek és üdvözölgék. A polgári repülőgépek ujságírókat és tényképészeket vittek magukkal.

Mint Washingtonból jelentik, egy ottani rádió-amatőr felfogta amerikai időszámítás szerint vasárnap déli 12 óra 10 perckor azt a Zeppelin-táviratot, amely szerint a léghajó elhagyta a Bermudák-szigetét. Más hírek szerint a Zeppelin legjobb eset-

ben amerikai időszámítás szerint hétfőn reggel érkezik meg Lakehurstbe.

Washingtonból európai időszámítás szerint vasárnap este hat órakor érkezett hír szerint

Lapzárta után érkezett táviratok szerint newyorki körök úgy vélik, hogy a Zeppelinnel huszonnégy óras késése lesz, sérülései és a viharral való küzdelmei miatt. Ezért csak hétfőn délelőtt érkezik meg Lakehurstba.

Vasárnap este hétkor elérte Graf Zeppelin a szélesség 34 és a hosszúság 40 fokát. A léghajó óránként harminc mértődes sebességgel simán halad.

A legutolsó jelentés szerint vasárnap délután hat órakor Lakehursttól 1350 kilométernyire heves viharzónába került a Zeppelin és kormányzása a stabilizációs felület megrongálása miatt a legnagyobb nehézségekkel jár. Hétfő délelőtnél előbb (ami a mi időnk szerint 7 órával többet, vagyis a ma délutáni órák egyikét jelenti) nem érkezik meg Amerikába.

A lakehursti repülőtéren egész éjszaka hatvanezernél több ember várakozott. Tízezer autóból álló tábor vesztegelt a repülőtéren mögött. A repülőgép állandó összeköttetésben áll Lakehursttal és Friedrischhafennel, óráról órára adja le jelentését. Bár egyelőre semmi komolyabb veszély nem fenyegeti, sorsáért egész Amerika és Németország aggódik.

A Magyar Párt udvarhelyi nagygyűlése erélyesen követelte a kisebbségi jogok teljes elismerését

Nagyváradai kiküldöttek szenzációs indítványai

Az egész ország figyelme szombaton és vasárnap Székelyudvarhely felé irányult, ahol a Magyar Párt országos nagy-gyűlését tartotta. A nagyváradai Magyar Párt egyes vezetési élénken kivették a részüket a mindvégig nívós, méltóságos gyűlés irányításából.

A gyűlésen Gyárfás Elemér tartotta meg elsősorban előadását az ország legfontosabb pénzügyi problémáiról. Markánsan mutatott rá a gazdasági helyzet bajaira, amelyek elsősorban a kisebbségeket érintik. Előterjesztette ismeretes határozati javaslatát, amelyben

követeli a lejárt adóit és külföldi kölcsön felvételét.

a visszszámítás kérdésében a kisebbségi bankok egyenjogúsítását a többi bankokkal.

Általános figyelem között olvasta fel ezután az elnök Szabó

Károly nagyváradai alelnök átiratát. Szabó Károly azt követeli, hogy

magyar pénzügyi központot állítsanak fel a külföldi kölcsönök előkészítése céljából és kötelezzék a Bankszindikátust, hogy ezt az akciót támogassa.

Ezután a székelyföldi magyarság megdöbbentő krízise került napirendre.

NINCS IS KISEBBSÉGI MAGYAR BANK!

A pénzügyi helyzet problémájánál rendkívül érdekes kritikát beszédet tartott dr. Jeltner Mihály (Déva.) Kifejtette, hogy

kisebbségi magyar bank már tulajdonképpen nem is létezik.

Ezt a beszédet általános helyesléssel fogadták.

A kérdést nagyon érdekesen világitotta meg dr. Kövér Gusztáv felszólalása. Beszámolt arról, hogy az imperiumváltás után a magyar bankok kénytelenek voltak vezetőségükbe egy-két román tagot beválasztani csak azért, hogy legyenek olyanok, akik a kormánytól érdeklődnek közbenjárjanak. Biharmegyében egyes magyar bankok olyan mértékben tették ezt, hogy teljesen indokolatlanul

50—80 százalék erejéig román kezekbe juttatták a magyar tőkét.

Dr. Kövér Gusztáv határozati javaslatot tett arról, hogy a Magyar Párt ítélje el a bankoknak ezt az indokolatlanul szerves eljárását.

A gyűlés dr. Gyárfás Elemér, Szabó Károly és Kövér Gusztáv határozati javaslatát egyhangulag fogadta el.

Az ülés további folyamán a többek között dr. Thurv Kálmán nagyváradai ügyvéd az igazságszolgáltatás bajairól be-

szélt. Kemény Béla mérnök (Nagyvárad) az állam adósságával kapcsolatos sürgős intézkedéseket tárta fel.

A tulajdonképeni nagygyűlés vasárnap délelőtt zajlott le ünnepélyes külsőségek között. Bethlen György gróf elnök nyitotta meg a nagygyűlést, elmentálta az elhunyt Ferdinánd királyt és a magyarság háltait, közöttük dr. Várady Miklós székelyhidi ügyvédet.

Bethlen György gróf általános és feszült figyelem közben mondotta el nagyszabású exposéját. A kisebbségi szerződésekről beszélt, amelyben

az élet és az egyéni szabadság teljes védelme intézményesen biztosított nyer.

Rámutatott Bethlen gróf arra, hogy ezek az intézményesen biztosított jogok a való életben egyáltalában nem érvényesülnek.

A magyar népet elment a le... és legvégső határáig.

De a magyar népet megillető jogok egyikéről sem vagyunk hajlandók lemondani — sohasem.

Bethlen György beszédét kitörő lelkesedéssel fogadták.

Megint statisztikát készítenek rólunk,

megint összeírják bennünket. Arról van szó, hogy felszabadítsák-e májusban a lakásokat, vagy megint emeljék a házbért, esetleg mindkét intézkedést egyszerre zudítsák a nyakunkba?! Úgy látszik, hogy még mindig nem ismernek bennünket eléggé, az ugynevezett illetékes köröknek fogalmuk sincs arról, hogy hányan vagyunk, milyen bőségben és kényelemben élünk, milyen nagy-szerűen megy dolgunk.

A miniszter statisztikát akar készíteni rólunk, amely kétségtelenül azt fogja beigazolni, hogy nincs szükségünk semmiféle állami védelemre, elég erősen állunk sincs arról, hogy hányan vagyunk, milyen bőségben és kényelemben élünk, milyen nagy-szerűen megy dolgunk.

Mert tavaly is készítettek valami összeírást. Mi ugyan nem láttunk semmit belőle, de benne volt az új lakástörvény indoklásában, amely kimondta, hogy egészen nyugodtan fel lehet emelni lakbérünket a legfelső határig és annyi üres lakás van nálunk, hogy 1929 május elsején már a házigazdák fognak zavarba jönni.

Most megint éppen statisztikáról van szó. A bukaresti és a vidéki

lapok már fenyegetőznek az új lakástörvénnyel, amelynek talán az lesz a szencziója, hogy — talán nem is lesz. A statisztika, amely titokban fog elkészülni, arról győzi meg a minisztert, hogy álláspontja helyes volt eddig is, azután is az marad és a szabadrendelkezés jogát; az egyetlen kivívott szabadság-jogot nagylelkűen a városok lakosá-gának ajándékozhatja.

El kell tehát készülnünk arra, hogy május elsején a lakásokban szabad lesz a vásár. Azaz, ahogy is lesz szabad. Mert a szabad lakásokat vígan fogják rekvirálni ezután is olyan köztisztviselők számára, akik kénytelenek ehhez az eszközhöz nyulni, hogy fedél alá jussanak.

Mert a rekvirálás vígan folyik és talán sohasem olyan eredménnyel, mint mostanában. A legkisebb forma-hiba, a szerződés bemutatásának elmulasztása már végzetes a háztulaj-donosra és a lakóra egyaránt.

Miért nem készít erről is statisztikát a miniszter? Miért nem írja össze azokat is, akik fedél nélkül maradnak, akik olyan szegények, hogy nem bírják megfizetni a ház-bért?!

SPORT

Elmaradt a Nac—Törekvés bajnoki mérkőzés

A nagy esőzés következtében a NAC—Törekvés-meccs elmaradt. Elhalasztották a Mak-kabea—NSC mérkőzést is. A NAC—Törekvés bajnoki új terminusa

október 28.

VIDÉKI EREDMÉNYEK

Temesvár:

Kinizsi—TMTE elmaradt.

Banatul—TAC 5:3 (2:3)

Rapid—UDR 2:1.

Politechnika—Kadima 4:0. A második félidőt nem játszották le.

ZsSE—Fratelia 2:1.

Kolozsvár:

KAC—Haggibor 2:0 (1:0)

Nem megérdemelt vereség.

Románia—CFR 1:0.

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK

Budapest:

Az UTE mezei futóversenyén 3500 méteren első Hollósi 8.4-es idővel.

A MAEC főiskolai atlétikai versenyének eredményei: 1000 m. síkf. 1 Einader (Berlin) 2.41.6. 400 m. gát: 1. Cornelius (Berlin) 54.8. Női távugrás: 1. Spitz 4.71. 110 m. gát Ferency 16.05. távugrás 1. Paizs 6.70. diszkosz: Bácsalmássy 40.76.

Szintartóan fest, vegyileg tisztít, chlormentesen mos

Végh

887

Fölvételi üzlet Regina Maria (Bémer-tér) 2. (Elit-kávéház mellett)

Apolló mozgó

A közönség óhajára
prolongálva!

Ma, hétfőn 5, 7 és 9 órákor

**Kritzendorfbán
vesztettem el
a szívemet**

Harry Liedtke legmulatságosabb filmje.

Ezenkívül egy kitűnő burleszk

Keddtől kezdve:

**Jeanne D'arc
Az orleansi szüz**

A francia filmművészet remeke

Heyman-Szinkör

Ma és a következő
napokon:

**Tigris-
bundás
hölgy**

Ufa sláger!

Ellen Richter, Evi Eva,
Georg Alexander, Bruno
Kastner.

Rendez: helyárrakkal!

Filmpalace

(Sas palota)

Ma és a következő napokon:
5, 7 és 9 órákor

**A nevető
ember**

Hugó Victor híres regénye
10 felvonásban

A főszerepben:

Conrad Veidt, Mary Philbin
Előzőleg új Filmpalace Híradó
Mérsékeltlen felemelt helyárrak

Jön!

Jön!

A feltékenység öröge

18 Csütörtök este 9^{1/2}
órákor
Jegyek a Musicában
200, 180, 150,
120, 100, 80,
50, és 30 Lei

JAN KUBELIK

világhírű hegedűművész
egyetlen hangversenye
A Grottrian-Steinweg zongoránál, melyet
a Musica zongora szalon szolgáltat
Otto Hasa művész ül

Az orleans-i szüz

Néhány szó az Apolló-mozgó
holnapi filmjéről

A rendező: Dreyer (mindenki jól megjegyezze magának ezt a nevet!) előre bejelenti, hogy a film nem tart igényt a történelmi jelzőre. hanem „mindössze” azt akarja demonstrálni: milyen szédületes lehetőségeket jelent a filmtechnika egy zseniális rendező kezében.

A szerénységnek és a szétpattanásig feszülő öntudatnak ez a szinte bizarr keveredése már magában véve előrevetíti „Az orleansi szüz”-nek azokat a szépségeit, amelyeket a szent Pucelle életéből író, művész (és ötszáz év óta oly sokan voltak!) még nem tudott felszínre hozni...

Azaz: akadt mégis — (nem szólva most Shaw ismert tökéletes művészetű „Szent Johanna”-járól, amely megint más horizontba esik) — egy író: Joseph Delteil, a jelenkori francia irodalom legfiatalabb generációjának egyik ragyogó reprezentánsa, aki három évvel ezelőtt megtette azt, amire ötszáz év alatt nem mert, nem tudott vállalkozni sem író, sem művész: a földöntúli távlatokból, ahova kora és az utókor helyezte, lehozta Jeanne d'Arc-ot, a champagne-i drága szép rajongó kisleányt közénk, emberek közé, a földi perspektívába. Emberivé tette légiess alakját és így juttatta igazán az emberek szeretetébe.

Dreyer, a filmrendezés bátor ujitója, Delteil „Jeanne d'Arc”-jának egyes részleteiből alakította azt a varázslatosan szép

filmet, amely holnaptól fogva perog az Apolló-mozgóban. A rendező szerénysége, amiről fentebb szoltunk, — a történelmi jelző elhárításán túl: az abszolút művész leegyszerűsítetttsége az, ami ebben a filmben objektíválódik. Pompát, ragyogást, „költés nemkimélt” mostanában oly divatos tömegjeleneteket ne várjon senki. Ebben a filmben, Szent Johanna vallatásának, kivégzésének és megdicsőülésének huszadik századbeli felfogású történetébe az egyéniség beszél. Az individuum, a rejtélyek rejtélye, amint igaz művészek arcán, szemében ezer meg ezer végtelen finom árnyalattal megnyilatkozik. Látni fognak a nézők egy fiatal francia színésznőt Jeanne d'Arc szerepében: Mademoiselle Falconetti-t; látni fogják, érezni (talán sokan siratni is) fogják az ihletett kisleányt, amint ez, Miatyánkra tanító édesanyjára emlékező, elzárkózott; amint férfiszoborszerű elszántság ércévé mered előbb még gyöngéd arca, isteni hivatásáról, Franciaország megmentéséről beszélve; amint a szent fájdalom és gyönyör elhatárolhatatlan rokonérzése ül ki arcára, ha látomásáról, Szent Mihályról tesz vallomást... „Az orleansi szüz” Mlle. Falconetti arca — a film elkövetkező új arcát hirdeti nekünk...

(c. i.)

Őszi kalapudonságok érkeztek
Tóth úri divatüzletébe

— NEVETŐ EMBER —
— NEVETŐ EMBER —

Női kabátok

nagy választékban, az alantí
olcsó árakban: 918

Minden színben,
jó minőségben 1250 Leitől

Divatszínben
szőrmével 1780 Leitől

Legfinomabb
minőségben 2500 Leitől

Hevesi

divatruházában
Nic. Iorga (Zöldfa)-u. 8.

Tigrisbundás hölgy
Heyman Szinkör

Jeanne d'Arc Az orleansi szüz

Olvassa el a Jeanne D'arc
kritikáját.

Bárdos Imre dr nagyváradai ügyvéd családjának autóbalesete

— Saját tudósítónktól —

Könnyen végzetessé válható sulyos autószerencsétlenség érte tegnap délután dr Bárdos Imre nagyváradai ügyvédet családjával együtt. Az ügyvéd, nemrég vásárolt Chrysler-autóján, Nagyszalon-tára akart utazni, rokonai látogatására. Simán, zajtalanul siklott az autó az esőtől teljesen feláztatott aradi országúton. Délután két óra lehetett, amikor a gépkocsi Leszecségre ért. A falu kellős közepén, a községháza előtt következett be a katasztrófa.

Az országutat keresztező úton ugyanis egy falusi szekér közleledett, amely

nem állott meg a túlkölésre, sőt az utolsó pillanatban még gyorsított és egyenesen nekiszaladt a robogó gépkocsinak.

Ebben a pillanatban már kikerülhetetlennek látszott a karambol. Az autóvezető, hogy a nagyobb bajt megelőzze, rá akart kanyarodni arra az útra, amelyen a kocsi jött, hogy ily módon térjen ki előle. Ebben a pillanatban azonban a sáros és alattomos gödrökkel telt országúton

megcsúszott a hatalmas gép és egyenesen nekiszaladt az országút jobb oldalát szegélyező négy méter mély árokba.

Egészen hihetetlen helyzet állt most elő: bár az automobil két jobboldali kereke már félrebillent az árok fölött, *maga a gépkocsi még sem fordult be, hanem saját magától egyensúlyozódott úgy, hogy négy kerekén maradt.*

A hirtelen zökkenéstől azonban az autó utasainak kisebb-nagyobb sérülései keletkeztek. A hátsó ülésen helyet foglaló dr Bárdos Imréné az autóból kiesett az árokba.

Az első ülésen ülő dr Bárdos Imre karját a kormányhoz vágta a zökkenés, míg mellette ülő kisleánya, Ági fejével nekiesett az autó elülső részén lévő üvegtáblának.

A sofőrnek egyáltalán semmi baja nem történt.

Dr Bárdos Imréné arcán szenvedett kisebb horzsolást és a jobb lábát is beleütötte az autó sárhányójába. Bárdos Ági egészen jelentéktelenül a fején sebesült meg, míg maga dr Bárdos Imre a jobb karján szenvedett sérüléseket.

Mindezek a sebek egészen jelentéktelenek voltak úgy, hogy a szerencsétlenség után mind a három sebesült maga lábán ment be a községházára. Itt első segélyben részesítették őket. Az éppen arra kocsikázó dr Németh Pál nagyváradai gyógyszerész kötözte be mindháromjukat a községházán talált előírással gyógyszerszerekre nyújtott irások alapján.

Ezalatt betelefonáltak Nagyváradra, ahonnan autótaxi jött ki a sebesültekért. Félórán belül mindahárman már lakásukon is voltak.

Orvosi vélemény szerint csak kisebb zúzódásokról és horzsolásokról van szó, amelyek néhány nap alatt gyógyulnak.

Két „házasság” a jazz-korszakban Amerikai történet

Az alábbi pompás két esetet Arnold Höllrieger, a világjáró híres német újságíró beszéli el egy berlini világlapban.

Ezek valódi adottságok a legutóbbi hetekből. Természetesen, szélsőséges esetek, de talán mégis megvilágítják azt, mivé lesz a tradicionális családi élet a mi szinkopált időnkben. És: talán nem többé-kevésbé Amerikává lett már az egész világ?

Egy-kettőre házasság

Az Unió Tennessee államának Lebanon nevű városában van a Cumberland-egyetem. Egy Marie Snell nevű fiatal hölgy a Virginia állambeli Richmond városából Lebanonba érkezik, hogy fivére vizsgáján jelen legyen. Fivére tagja egy diáktestületnek, ugynevezett Fraternitynak, amelynek helyiségében Marie Snell megismerkedik egy fiatal elsőéves egyetemi hallgatóval, akinek neve Gordon L. Weir. Ez az ismerkedés délelőtt feltizenkettőkor történik. Gordon meghívja Mariet lunchre. A lunch félegyig tart. Ekkor az étterem elé áll egy Marshal Purvis nevű diák autója. Ez a diák ugyanis megígérte Mariennek, hogy elviszi fivére vizsgájára. Tíz percig tart az út. Mar-

shal Purvis, aki az autót vezeti, hátrafordul utasai felé és észreveszi, hogy a fiatalok csókolózni kezdtek. Egy kicsit beleskelődik a kocsi, meglehetősen bölint, azután mind a kettő, anélkül, hogy megkérdeznék, a törvényszéki épület elé viszi, ahol házassági engedélyt lehet kapni. Az engedélyt megkapják. De, amint papot keresnek, nem találják egyet sem, mert valamennyi lebanoni lelkész az egyetemi vizsgán van. Ekkor a boldog vőlegénynek eszébe jut, hogy egy közeli faluban van egy temetkezési vállalkozó, akinek joga van esketni is. Odaautóznak. A temetkezési vállalkozó összeadja őket — pontosan négy órával azután, hogy a fiatalok megismerkedtek egymással. Még éppen idejében érkeznek az egyetemre, hogy Marie fivérének gratuláljanak a sikeres vizsgához.

Az eugenikus baba

Grace Marthouse Burnham asszony, nagyon gazdag, csinos 37 éves, a new-haven-i jó társaságból való urinő három évvel ezelőtt veszítette el férjét. (Le S. Burnham-et, akit a háborúig Bernheimnak hívtak). A hölgy még mindig gyászolja férjét, aki után gyerek nem maradt. Az asszony azonban szeretne egy gyereket. Arra nem

is gondolt, hogy még egyszer férjhez menjen. Egy napon Mrs. Burnham egész hüvösen közli a lapokkal, hogy a baba, aki után annyira vágyott, a világra jött: bábajos kis leány. Verának hívják. A vigasztalhatatlan özvegy azt is közli, hogy közte és a baba édesapja között semmiféle viszony nem volt. Hát akkor mi történt! Önagysága mindössze annyit tett, hogy gondosan kiválasztott magának egy férfit, aki egy megfelelő baba kedvező születéséhez hozzá tud járulni, tehát egy jó családból való jellemes férfi, röviden olyan férfi, „akinek meg van a helyes eugenikai háttere”. Mrs. Burnham előzetesen közölte saját családjával is, mit akar tenni, azután gyermekének jövődjét atyjával szigorúan üzleti alapon szerződést kötött és semmi olyasmi nem történt közöttük (legalább is így mesélték önagysága később a riportereknek), ami csak megközelítőleg is a „promiscuity” jellegével bírt volna. Hogyan fordítom le ezt a szót? Mondjuk: „összekeveredés”. A kis Vera talán sohasem fogja látni atyját és az apának sem kell tovább gyermeke iránt érdeklődni. Vera olyan baba, amilyen még aligha volt egy: az eugenikusan produkált gyermek, talán egy kissé a jelenkor társadalmi konvencióin kívül született, de hát elvégre a jelenben fog élni a kis Vera? Nem, a jövőben!

Petschauer és Gombos a nagyváradai planson

Izgalmas sportesemény láza kavarta föl tegnap a nagyváradai közönség legszélesebb rétegeit. Petschauer Átila és Gombos Sándor a világnak talán ez a két legnagyobb vívója mutatta be szédületes kardtudását a kíváncsi nagyváradiaknak. — A Katolikus Kör nagyterme szorongásig megtelt.

A vívóakadémia növendék-vívással kezdődött és a tudásfokozatok elvittek az ismert bajnokok találkozásáig. Két női vívó is szerepelt közben. Györgyné és Morgenstern Cica törrel való találkozója nagy érdeklődést és tetszést aratott. Majd Petschauer és Balázs Ödön lépnek a plansonra zúgó tapsviharban. Petschauer szédületesen gyors, akrobata ügyességű és az első pillanatban már elárulja azt a felül-

mulhatatlan technikai készséget, amely a legeslegelső központi helyezi. De Balázs Ödön lenyűgöző nyugalma, mellyel a leghevesebb támadásokat fogadja, mintha magát az ellenfelét is meglepné.

Petschauer egymásután három lust kap

a szenzációs formában lévő Balázs Ödöntől, akit a frappirozott közönség helyéről felugrálva ünnepel.

Gombos és Hegedüs Imre találkozója épilyen lázas érdeklődést von maga után. Hegedüsnek egy-egy támadásához és riposztjához Gombos maga is hangosan gratulál.

A közönség sokat mulatott a két pesti vívó érhetetlen nyelvű hatalmas indulatszavain.

Allajló! Allóó! Kiáltja Gombos.

— *Allálló! Igy Petschauer.*

Utoljára Petschauer és Gombos vívtak egymással. En garde után már megkezdődött köztük a különös párbeszéd.

— *Allálláló! Holé!*

— *Tokkátó!*

— *Allajlóó!*

— *Tusitt.*

— *Pádon itt.*

Az akadémia végeztével Dr Morár Teofil egy ezüst serleget és egy ezüst kazettát nyújtott át a két vívóbajnoknak.

~~~~~

*\* Margittaiak figyelmébe!*

Hegedüs kölcsönkönyvtár előfizethető Hercznél, Margittán.

Ma és a következő napokon

**A nevelő ember**

Conrad Veidt  
Mary Philbin

a Filmpalaceban

## Két villamos közé szorult a -utcán és néhány óra múlva meghalt egy öreg utcaseprő

Szombaton délután első pillanatban egészen jelentéktelennek látszó, néhány órán belül azonban megdöbbentő módon halálos kimenetelűvé vált villamos baleset történt a váradi fő utcán, a csendőrszárnyparancsnokság épületével szemközt megállónál. A megrendítő szerencsétlenség áldozata Mihuc Tódor 66 esztendő utcaseprő, aki kerekesszékes állapotában akarta a sineken keresztül gurítani. Eközben az öreg Mihuc az egymással szemközt haladó

9-es és 21-es számú villamos kocsik közé szorult.

Szegény öreg utcaseprőnek már nem volt ideje, de a rémüllettől talán annyi ereje sem volt, hogy a sínparók közé beakadt kis kocsiját visszarántsa. És így történt aztán, hogy a már csak lépésben haladó 9-es villamos beleszaladt a szemetládába és annak gazdáját, Mihuc utcaseprőt oly erővel vágta hozzá a szintén lassu tempóban haladó 21-es villamos kocsihoz, hogy a szerencsétlen ember elterült a földön. Eleinte úgy látszott, hogy Mihuc Tódor nem szenvedett semmi komolyabb sérüléseket, mert a 21-es villamoskocsi vezetője, Nau Mihály már épen fékezett és a kerekek alig surolták az öreg utcaseprőt.

Mihuc Tódor az ijedségből magához térve, néhány perc múlva talpra állt és arra kérte a villamos vezetőjét, hogy

ne hagyják ott, vigyék valahová.

Mihuc mást nem is tudott mondani. Csak fejét fájlalta erősen halántéka táján. Felrakták a villamosba és a kórházig vitték, ahol hordágyra fektették és az egyik kórteremben helyezték el, hogy kipihenhesse az átélt izgalmakat. A villamos pedig tovább csilingelt megszokott útján.

A balesetről, amelyről már fentebb is mondtuk, egyáltalán nem látszott komolynak, csupán a rend kedvéért, jelentést tettek a rendőrségnek is. Egy rendőrtisztviselő ki is ment a kórházba, ahol az inspekciós orvos megnyugtatta, hogy *semmi baj sincs, Mihuc Tódor három nap múlva elhagyhatja a kórházat*. A rendőrtisztviselő a megnyugtató kijelentés után, kötelességszerűen bement Mihuc Tódorhoz is. Az öreg utcaseprő szép csendesen, kissé sápadt arccal feküdt a kórházi ágyon:

— *Hála Istennek, nincs semmi bajom* — mondotta Mihuc Tódor a rendőrtisztnek — *már jobban is érzem magam!*

— és lehunyta megtört, fáradt szemét. Pihenésre vágyott Mihuc Tódor utcaseprő.

A rendőrtisztviselő az esti órákban még többiben érdeklődött telefonon a közkórháztól Mihuc Tódor állapotáról. A válasz mindenkor lakonikus rövidségű volt:

— *Három nap múlva kutya-baja se lesz!*

Minden megnyugtató kijelentés ellenére azonban, Mihuc

este 11 órakor agonizálni kezdett és két órai rövid szenvedés után, belső vérzés következtében,

*éjjel után 1 órakor meghalt.*

Az egyszerű villamos-balesetből reggel már halálos végű szerencsétlenség lett, amelyről most már jelentést tettek a királyi ügyészségnek is. Az ügyészség megbizta a rendőrséget a nyomozás sürgős lefolytatásával és egyben elrendelte a tragikus végű Mihuc Tódor fölbontását is, a halál közvetlen okának megállapítása végett.

A rendőrség nyomban előállította Nan Mihály és Ujvárosi Péter kocsivezetőket, továbbá Guj Vasil és Popa Mihály villamoskalauzokat. A kihallgatások egész napon át tartottak. A villamoskocsik személynete, — amint a kihallgatásokból megállapítható — nem tehető felelőssé a halálos végű szerencsétlenségért. Nan és Ujvárosi kocsivezetők — amint látták az elkerülhetetlen katasztrófát, — nyomban lefékeztek, amit igazolni látszik az a tény is, hogy gázolás egyáltalán nem történt, a kerekek nem is érték Mihuc Tódort, aki esés közben verhette be fejét a villamoskocsi vasvázába.

A rendőrség a lefolytatott vizsgálat eredményéről ma terjesztette át jelentését az ügyészségnek.

### "MÁDY" GYERMEKRUHA SALON

Készít különleges gyermek ruhákat, felöltőket, teljes bábylengyeket. Modelleket állandóan raktáron tart. Nic. Iorga (Zöldfa)-utca 3. alatti. 941

### Végladás! Végladás!

### Hatóságilag engedélyezett végladás

Az összes raktáron levő szönyegek, hencsertakarók, bútor-szövegek stb.

**minden elhagyható áron** kiárúsítatnak.

### BACK BERNÁT

Mária Királyné-tér 1. 718

## DARABONT ÉS SZIKSZAY

úri szabék.

### Meglepő olcsón

készítenek cégük részére lekötött angol divatkelmekből

### úri ruhákat

Bulév. Regele Ferdinand 24. Pletbănia palota.

436

## Egyetlen darabot sem küldtek be Janovics Jenő színműpályázatára

Dr. Janovics Jenő, a kolozsvári nagyváradi színház direktora közel egy éve pályázatot írt ki színművekre. A pályázat a romániai magyar színpadi szerzőket igyekezett volna kitermelni. Valóban kedvező is volt ahhoz, hogy munkára serkentessen minden író, aki hivatást érez magában a színpadról való megszólaláshoz.

Dr. Janovics Jenőnek ez már a második kifizető pályázata. Az első legalább mennyiségileg jelentett eredményt, mert

90 színdarab futott be a színház titkári hivatalába öt évvel ezelőtt.

Igaz, hogy a 90 drámairól a legborzalmasabb bünt ohajtotta elkövetni az erdélyi publikum ellen s az akkori bíráló bizottság mindössze két pályaművet ítélte a riváldák elé valónak. Ennek a két drámának két ismert erdélyi író volt a szerzője: Pálffy né Gulácsy Irén, aki Valuta című színdarabjával jelentkezett és Karácsonyi Benő, aki azóta sokkal maradandóbb sikert ért el Pjotr uska című kisvárosi regényével.

Az idén meddő maradt a pályázat, Erdélyi írói

egyetlen színművet sem küldtek el Janovics pályázatára.

Az összes titkos drámairók ügylátszik szintén elhallgattak. — Pedig még soha ily kedvező alkalom nem jutott osztályrészül erdélyi magyar íróknak, hogy színpadi sikert szerezhessen. Dr. Janovics direktor ugyanis kilátásba helyezte, hogy a színre kerülő és a közönség által legsikerültebbnek talált színdarabot Budapestben a Nemzeti Színház is műsorába iktatja. Ezen kívül anyagilag sem lett volna a színdarabírók rossz üzlet, mert a bruttó bevétel 20 százalékát kínálta fel az igazgató a színműíróknak. Ha Kolozsvár és Nagyvárad után Erdély összes magyar színigazgatói hasonló feltételekkel avvalálták volna az előadást, egy sikerült darabbal az erdélyi író könnyen megkereshetett volna 150—200 ezer lejt is, amely 40 ezer lejt átlag házakat számítva 20—25 előadásnak felel meg. Egy sikerült prózai színmű pedig ma Kolozsváron, Nagyváradon, Aradon, Temesváron, Marosvásárhelyen, Szatmáron könnyen elérhet 5—5 előadást.

Legújabb angol és francia oxford- és francil inganyagok megérkeztek

HOLLOS uridivatüzlet és angol szabóság

# Nagyváradon rövidesen megkezdik a lakásbérlők összeírását

Milyen adatokat kell beírni a kérdőívbe

Ismételten volt már szó arról, hogy kormányrendeletre országsszerte összefogják írni a lakásbérlőket. Ennek az összeírásnak nem az a célja, hogy adót kivessenek, sem az, hogy a bérlő jövedelmét megállapítsák. Egyszerűen

## informatív célja

van ennek az összeírásnak, — legalább is ezt közölték hivatalos helyről a bukaresti sajtó képviselőivel — hogy a közigazgatási hatóságok pontosan ismerjék a háziurak és bérlők közti viszonyt.

Az összeírást kérdőíveken fogják végezni, — még pedig csak azokban a városokban, amelyeknek lakossága ötven-

ezer lelken felül van,

tehát Nagyváradon is.

A rendőri hatóságok fogják kiosztani ezeket a kérdőíveket a bérlők lakásán. November 1. és 30. közt aztán ezeket az íveket kitöltve, — meg kell juttatni a kerületi rendőrségen. Az ívek kitöltése kötelező. Akik kivonják magukat alóla, azokat szigorúan büntetik.

A következő adatokat kell majd beírni a kérdőívbe:

a.) a bérlő neve, foglalkozása és címe; b.) a lakásul szolgáló helyiségek száma, — és pedig nemcsak a tulajdonképeni lakószobák, hanem a konyhák, hálószobák stb.; c.) azoknak a személyeknek a neve, akik

ténylegesen bentlaksz a helyiségekben; d.) a lakás bérléséről állapítják meg; ha pedig írásos szerződés nincs, akkor a nyugta után; e.) az 1927-es vagy 1928-as bérlési törvény alapján lakik-e bent a bérlő, vagy szabadforgalom tárgya-e a lakás? f.) a háziur neve.

Az illetékes miniszterium reméli, hogy e statisztika segítségével pontosabban fogja ismerni a helyzetet és tudni fogja, hogy április 23-án, — amikor a lakástörvény hatálya lejár — van-e még szükség újabb meghosszabbításra, vagy áttérhetnek a szabadforgalom rendszerére.

nincs így, mert már a beérkezett panaszokra

a miniszter elrendelte, hogy Marcutzot telepítsék ki az iskolaépületből,

amellyel ma úgy gazdálkodik mintha az ő tulajdona volna. Az iskola padlására hatalmas mennyiségű kukoricát vittetett fel, amelyet időnként ott törnek. A kukoricatorés természetesen, nem megy egészen csendben, a padlásról hangzó állandó zöreire a diákok idegesen emelik az ég felé fejüket minduntalan, a tanítás szinte illuzórius marad. De

a miniszteri rendeletei mindezek ellenére, nem hajtották végre, mert Marcutznak hatalmas pártigója akadt Dánu Pompiliu inspektor, Păunescu vezérigazgató jobbkézének személyében.

— Dánu Pompiliu inspektor tehát megengedhet, mert annak azt a luxust, hogy így inspektorodik s kedvence tanférfiát, Marcutzot nem engedni hántani.

Csak hogy a dolog nem eddig van. Van tovább is. A velencei iskolaszék nem nagyja a dolgokat tovább így folytatni s újabb jelentést menesztett a miniszteriumba, hogy a Marcutz Joan által teremtett tarthatatlan helyzet mit sem változott, mert a megérkezett rendelkezést mai napig sem hajtották végre. Ezenkívül eljártak a városi tanácsnál is, hogy

a város, mint háztulajdonos, lépjen közbe.

A városnak ez már csak azért is elemi kötelessége, mert Marcutz Joan a klotetből átalakított konyhából úgy vezette ki a tűzhely bádogsövét, hogy a kipattanó szikrák az épület gerendázatára hullnak s minden pillanatban fenyeget az a veszély, hogy

kigyullad az iskola.

Dr Egry Gergely és a városi tanács távozása elodázta ezt a kérdést, de reméljük, hogy az ideiglenes bizottság tagjai között akadni fog olyan férfi, aki ezt a klotet már az első ülésen napirendre tűzi és gyorsan rendet teremt.

Bárdos László.

## Két hét leforgása alatt harminccal szaporodott az autótulajdonosok száma Nagyváradon

A „Nagyvárad Estilap” már több ízben közölt kimutatást azokról, akik a legutóbbi idők folyamán autót vásároltak. Kétségtelen, hogy néhány év leforgása alatt, de különösen az elmúlt év folyamán Nagyváradon hihetetlen módon fellendült az autók iránti kereslet. Alig mulik el nap, hogy egy-két autó gazdát ne cserélne és ugyanugy alig van nap, hogy egy-két új autót ne vásárolnának.

Ezuttal leközzöljük azoknak a névsorát, akik októberben, tehát mindössze két hét alatt vásároltak új gépkocsit. A tulajdonosok nevet rendszámok szerint itt következik:

Ord. 700 Schreiber András (Nash), 701 Fekete Ferenc (Chevrolet), 702 Mikó Aurél (Overland), 703 Darabont Gyula (Wanderer), 704 Deutsch József (Chrysler), 705 Kain Lajos (Chevrolet), 706 Bárdos Imre dr (Chrysler), 707 Borbély Márton (Steyr), 708 Munk és Schönberger (Nash), 709 özv. Hoffmann Móricné (Brothers Dodge), 710 Gyapjuipar (Chevrolet), 711 Zagoni Dezső (Pontiac), 712 Buse János (Overland Whippet), 713 Zuckermann Sámuel (Chevrolet), 714 Boros Lajosné (Steyr), 715 Guttman Sándor (Chevrolet), 716 Weinberger Kálmán

(Chevrolet), 717 Göllner József (Essex) 718 Gavriciu Tódor (Citroen), 719 Körösvölgyi részvénytársaság (Chevrolet), 720 Friedländer János (Chevrolet), 721 Schwartz Farkas (Chevrolet), 722 Zoltán Géza (International), 723 Szabó József (International), 724 Szántay Sándor (Chevrolet), 725 Jenei és Weisz (Chevrolet), 726 Hellas részvénytársaság (Steyr), 727 Nuszbaum Móric (Steyr), 728 László Iván (Ford), 729 Papp V. Jenő (Chevrolet), 730 Vidor Manó (Nash), 731 Popa Ilie (Citroen), 732 dr Killner Béla (Graham Paige).

## A Victória (Kolozsvári)-uti gimnázium toalettjében kifőzdet csinált Marcutz Joan tanító

Ebédelt a tornateremből, serfésólat az iskolaudvarból

A Calea Victoriei (Kolozsvári) utcai 100. számú ház állami gimnázium. Az épület a város tulajdona s a középfokú iskolának egészen a legutóbbi időkig Gaja Aurél volt a direktora. Gaja Aurélnak azonban röviddel ezelőtt el kellett helyét hagynia, mert egy fegyelmi vizsgálat olyan adatokat produkált Gaja ellen, amelyek miatt a gimnáziumi igazgatót felettes tanügyi hatósága felmentette állásától.

A direktori széket Pop Joan tanár foglalta el ideiglenesen, míg a Gaja által kiűrt igazgató

gatói lakásba különös protekción folytán Marcutz Joan tanító, a Sándor-utcai elemi iskola igazgatója, költözött be. Logikán még akkor nem volt erre Marcutznak, amelyet csak azután szerzett meg, hogy a sándor-utcai elemi iskola néhány osztályát áthelyezték a gimnázium szárnyépületébe.

Marcutz Joan tanító az elemesebb emberek fajtájához tartozhatik, mert elhatározta, hogy kifőzdet nyit, főleg a vidéki tanuló ifjúság számára. A kifőzdetnek azonban nem volt megfelelő helyisége, ezért

konyha számára egyszerűen elrekkviráta a gyermekek használatára fentartott egyetlen W. C-t.

A gyerekek azóta az udvaron végzik el szükségleteiket. Képzhetjük, hogy milyen állapotban van a

gimnázium udvara, amelynek a felét különben Marcutz Joan önhatalmúlag elkerítette a szomszédok számára.

Husz-huszonöt hizót tart Marcutz Joan tanító a gimnázium megfertőzött lecsatorna udvarán. A kosztosok tisztaságát, ugylátszik, nem rontják ezek a furcsa körülmények, a kifőzdet jól megy és mert a kiváló tanügyi férfinak nincs más megfelelő helyisége

az ebédelt az iskola tornatermében rendezte be.

Téved az, aki azt hiszi, hogy mindezek a dolgok titokban maradhattak és rejtetten üzi kisdud üzleteit és bűnös üzleteit Marcutz Joan tanító. Nem,

### Spitzer és Weinberger

cég üzletét átvettem és azt saját nevem alatt felosztatom teljes árukészletemet és a berendezést eddig nem létezett olcsó árban árusítom.

## Spitzer Béla

női divat confection  
és fehérnemű áruház.

október 24 szerda

**Dohnányi  
Telmányi  
Medek Anny  
Schubert emléké-  
ünnepélye**

a Katolikus Körben  
Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában

— NEVETŐ EMBER —  
— NEVETŐ EMBER —

Ma és a következő napokon

## A tigrisbundás hölgy

Ufa sláger produkció

Ellen Richter, Evi Éva, Georg Alexander és Bruno Kastner  
Rendes helyárral a HEYMAN-SZIMKÖRBE

### SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Hétfő: okt. 15 és kedd, okt. 16.  
Román előadás.

Szerda, okt. 17.: Éva grófnő.  
(Operette újdonság, először! Rendes helyárral. Bérlet 3. sz. C) bérlet. Sorozatsz. 25.)

Csütörtök, okt. 18.: Éva grófnő.  
Bérlet sz. 4. A) bérlet. Sorozatsz. 26.

Péntek, okt. 19.: Éva grófnő.  
Bérlet 5. sz. B) bérlet. Sorozatsz. 27.

Szombat, okt. 20.: d. u. 3 és fél órákor: Csizmás kandur. (Énekes-táncos gyermekdarab, mérsékelt helyárral. Sorozatsz. 29.)

Szombat, okt. 20.: este 3 órákor: Éva grófnő (4-edszer. Bérleten kívül. Sorozatsz. 28.)

Szombat, okt. 20.: éjjel egyegyed 12 órákor: Éjfél kabaré csak felnőttek részére: Mit járkálsz meztelenül? Feydau híres darabja, Heltai Jenő fordításában. Néma asszony stb. Kabaré-tréfák, bohózatok, magánszámok, táncok. Rendes helyárral. Bérleten kívül. Sorozatsz. 30.

Vasárnap, okt. 21.: d. u. 3-kor: Cseregyerek. Operette-repriz, mérsékelt helyárral. Sorozatsz. 31.

Vasárnap, okt. 21.: d. u. 5-kor: Régi nyár. Revü-operette újdonság mérsékelt helyárral. Sorozatsz. 32.

Vasárnap, okt. 21.: este 9 órákor: Éva grófnő. Bérlet-szünetben. Sorozatsz. 23.

A hét összes előadásaira a jegyeket már vasárnap reggeltől kezdi árusítani a színházi pénztár, amely a beloldalaiban van.

— Szerdán este Éva grófnő premierje. Az „Éva grófnő” szerda esti premierje nincs már jegy. Valóságos „Éva grófnő”-láz van Váradon. Ez lesz az új operette személyzet tulajdonképeni bemutatkozása. Az „Éva grófnő” teljes szereposztása ez: Bonyhady Guidó gróf — Selmeczi Mihály, Éva, leánya — Karácsonyi Ili, Sárka, Éva huga — Kondor Ibolya, Laczy Sándor gróf — Tompa Béla, Tamassy Miklós — Sólyom Győző, dr Kelemen Achilles — Ihász Aladár, Szergej — Enyedi Imre, Nadja, Szergej leánya — Kun Magda, A herceg — Leöwey Leó, A majordomus — Irsó Miklós, Dimitri — Olasz Lajos, Kobold — Fülöp Sándor, Lakaj — Jámor György. Aki már nem tudott a premiere-estére jegyet kapni, siessen a pénztárhoz s biztosítsa helyét valamelyik közelebbi előadásra. Szerdán, csütörtökön és pénteken rendes bérletfolyamban, szombaton és vasárnap bérlet-szünetben adják az „Éva grófnő”-t.

— Szombaton: Éjfél kabaré csak felnőttek számára. Szombaton éjjeli előadást rendez a színház. Nagyszabású kabaré keretében be fogják mutatni Georges Feydeau híres, sikamlós, de sziporkázóan szellemes bohózatát Heltai Jenő fordításában, melynek címe: „Mit jársz meztelenül”? Továbbá Anatole France ragyogóan ötletes, „Néma asszony”-át. Ezeket kívül egész tömegét az új kabaré tréfáknak, magánszámoknak, táncoknak. Rendes helyárral mellett már most meg lehet váltani erre az éjjeli előadásra a jegyeket.

— Jó gyermekek, — figyeljétek! Szombaton délután félnégykor kizárólag jó gyermekek részére rendez előadást a színház. Egy látványos, mulatságos, énekes, táncos darabot fognak bemutatni, amit a váradi gyermekek még nem láttak. Címe: „Csizmás kandur”. Mérsékelt helyárral. Csak azokat a gyermekeket fogják a színházba bebocsájtani, akik egész héten jól viselték magukat.

— Cseregyerek és Régi nyár — olcsó helyárral! Vasárnap két délutáni előadást rendez a színház, mind a kettőt mérsékelt helyárral. Három órákor a „Cseregyerek” című színes, mulatságos revü kerül színre. 6 órákor pedig a „Régi nyár” című színes, mulatságos revü kerül színre. A színház már most árusítja a jegyeket erre a két előadásra.

### NYILTÉR

Tisztelettel értesitem t. ügyfeleimet, hogy Heilbrunn Sámuel urat cégem részére, rendelések és előlegek felvételével megbíztam.

Sebestyén Sándor  
fakereskedő.

Van szerencsém a n. é. vevőközönség tudomására hozni, hogy a „Caloria” cégtől kiléptem és ezentul Sebestyén Sándor fakereskedő cég részére veszem fel a megrendeléseket. Kérem t. ügyfeleim további szíves pártfogását.

Heilbrunn Salamon.

### HIREK

\* A férfiszabók szindikátusának elnöksége értesíti a szabóiparosokat, hogy a rosszízűtök bejegyzésére való „Jeketekönyv” és az erre szolgáló jelentő-lapok, továbbá az egyéges megrendelő levelek elkészültek és rendelkezésükre állanak.

Olvassa el a Jeanna D'arc kritikáját.

Jeanne d'Arc Az orleansi szűz

Tigrisbundás hölgy  
Heyman Szinkör

Kötött kabátok, puloverek  
legnagyobb választékban

Klein Vilmosnál

\* Világvárosias műsor az Elite-kávéházban. Holnap, kedd estétől kezdődően, ragyogó világvárosias műsor kezdődik az Elite-kávéházban. Az európai metropolisokban nagy sikerrel szerepelt *Originally Song and Dance-quartet* „The Four Deshyans” tagjai lépnek föl, fél 11 órától kezdődően. Az előadás után és a szünetek közben a publikum is táncol a parketten. Záróra reggelig.

## Három vonat össze- ütközött a ködben

11 halott, 40 sebesült

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelentik: Angliára leszállt a köd és emiatt tegnap borzalmas vasúti katasztrófa történt. Gloucester és Bristol közt Chartfield állomáson egy gyorsvonat beleszaladt a szemben jövő tehervonatra, ugyanekkor egy hátulról jövő tehervonatot belefutott a gyorsba. Ez a második tehervonatot benyomta és olajat szállított és az ütközés következtében telrobant. Rögtön kizomlott mind a három vonat. Tizenegy halottja és negyven sebesültje van a katasztrófnak.

Tigrisbundás hölgy  
Heyman Szinkör

Jeanne d'Arc Az orleansi szűz

Harry Liedtke új filmje ma  
látható utoljára az Apollóban



Harry Liedtke új filmje ma  
látható utoljára az Apollóban.

\* Az Agnes-leánykör vasárnapi műkedvelői előadása megfelelő szép sikerrel zajlott le. A kellemetlen idő ellenére elég tekintélyes számú közönség — s különösen a délelőtti előadás — jelent meg. A *raibitincsek* című háromfelvonásos társadalmi színű tendenciáját megfelelően domborította ki a leánykör műkedvelő gárdája. Nagyon ügyes volt Tem Emma a komorna, nemkülönben Csekő Mária a vezércikk szerepében. Természetesen alakította a kis hivatalnok nejét Galina Juliska, de mindenik szereplő megállta a maga helyét: Ozsváth M. Goran M. Daru E., Hegedüs K., Meskó I., Barhács B., Szabó E., Tóth J., Szabó M., Honoróczki J. és a Szova nővérek. Szabó Erzsébet ügyesen konferált. A szüneteket Páll Mária töltötte ki ügyes zongorajátékával.

Bőr- és kötött keztyűk  
legolcsóbban

Klein Vilmosnál

Tigrisbundás hölgy  
Heyman Szinkör

Jeanne d'Arc Az orleansi szűz

Olvassa el a Jeanna D'arc kritikáját.

A váradi román színház  
megnyitója

Vasile Alexandru verses drámájával, „Blanduzia kutja”-val nyitotta meg a román színház a szezon. Előadás előtt Banat Aurél színigazgató tartott beszédet a megalakult nyugati román színtársulat történetéről és céljáról. Majd Bota György egy alkalmi versét szavalták el.

A szindarab sikerében főszerep jutott Barsan Zachariásnak, kitünt Mihajlovics kisasszony s Dinu Aurél és a színtársulat erősségének mutakoztak Sandu Mária és Pella J. Előadás után a színtársulat tagjai ünneplésére bankettet rendeztek a tisztikaszinóban.

A Zárda-utcán  
kétszobás elfoglalható  
lakás mellékhelyiségekkel,  
valamint több lakással  
átalakítható  
helyiség és kitűnő  
íekvésű házhelyek  
előnyös fizetéssel  
eladók. 951

Értekezni

Heller

Dimitrie Cantemir  
(Beöthy Ö., u. 21.)

\* Ez az olcsó Wells-sorozat: Anna Veronika, Láthatatlan ember. Will. Clissold I II. Mr. Polly, Mr. Britting, Egyelőre, Élet és kaland, Csodálatos történet, Tono Bungay I—II. és stb. Füzve 50 lei. Kötve 80 lei. Kapható a Hegedüs Hirlap-iroda könyvosztályában.

Harry Liedtke új filmje ma  
látható utoljára az Apollóban

Tigrisbundás hölgy  
Heyman Szinkör

Jeanne d'Arc Az orleansi szűz

— NEVETŐ EMBER —  
— NEVETŐ EMBER —

○ Hencserek részletre Mansberger kárpitosnál, Reg. Ferd. 17.

\* A tanonctartó-iparosoktól utoljára figyelmeztetik, hogy súlyos büntetés elkerülése céljából, azonnal irassák be tanoncaikat.

Klein Vilmos

harisnyái a legjobbak.  
Bul. Regele Ferdinand 3.

# Jubileumi templom építését határozta el a neológ hitközség a tegnapi ünnepén

A Cion-templom félszázados és a neolog elemi husz öntéves évfordulója

Megható, egyszerű külsőségű, de szavak és forró őszinteségű gondolatok díszétől pompázatos ünnepét ülte tegnap a nagyváradai neológ hitközség. Egy templomot és egy iskolát ünnepelték. A hitnek és a civilizációnak szinte esküvőjére indult a zimankós őszi délelőttön az emberek sokasága. Rendületlen hitének, nemes eszményeihez való örök ragaszkodásának két robusztus inkarnációját, a félszázados Cion-templomot és a huszötéves elemi iskolát ünnepelte Várad zsidósága. Ámde két név az, két ember, akinek neve közelebb hozta az ünneplőkhöz az ideálokat. Két ember szellemi nagysága az, amely kedvesebbé, szinte körülápolhatóvá tudta varázsolni az ünnepet. Kecskeméthy Lipót főrabbi emberi nagyságát és Auspitz Adolfnak, a gyermekek öreg barátjának fényes emlékét dicsérte a nap, a szó, érzés és gondolat. Hiszen nélkülük ennyire mély és bensőségeljes megrázó egyszerűségében igaz nem lehetett volna, ami történt.

A Cion-templomban kezdődött az ünnep. Ahol annyi lenyűgöző szónoki remekműben gyönyörködhettek az emberek, most elhangzott egy ünnepi beszéd, amelynél grandiózusabbat csak keveset jegyezhet fel a magyar irodalomtörténet az egyházi beszédek között. Kiszakított mondatok, idézetek még halványan sem tudják megközelíteni Kecskeméthy Lipót költészetének szépségeit, filozófiájának mélységét, elbűvölő művészetét, beszédében rejlő azt a sámsoni erőt, amely mintha megrázná volna az ötvenéves oszlopokat, hogy vajjon bírják-e még egy félszázad megpróbáltatásait. A szinai szellem ünnepének mondja a tegnapi Kecskeméthy főrabbi. Ama szellem ünnepének, amely csodákra képes, mint a történelem áradatában, büszkeséggel rendületlen Cion-templom és mint a hitközség virágzó iskolája. „Az istenbe belesejtő, beleérző magasabb emberi a szinai szellem.” Nem hallott hangokat ez a templom — mondta a főrabbi — nem hallott hangokat, amelyek nem a szinai szellemben valók voltak. „Hüségét hallott, zsidó hüségét, emberi hüségét.” „A szinai szellem az, amely nem zárja ki a nemzeti hovatartozást a valláshoz való mélyreható ragaszkodás mellett.” A Ciontemplom hű maradt a szinai szellemhez, a lelkéhez, az egyéniségéhez.

— Ötven éves a Cion-templom — mondta Kecskeméthy Lipót — s ebből az ötven évből 38 év az enyém. Nem sok idő, de nem is kevés. Megismerhettük egymást: ketten. Egymásé vagyunk, amennyiben az én lelkem az övé és az ő lelke — az enyém. Alighogy elhagytam az iskolát, máris az övé

lettem... S amikor ezt mondta Kecskeméthy Lipót, már nem vált kétségessé, hogy a Cion-templomot, a hüségét, a rendületlenségét nem lehet különválasztani valakitől, Kecskeméthy Lipót, ő az, aki életet, mozgást, jellemet sugároz a félszázados istenházában. Ő a szinai szellem maga. Ő a Cion-templom szelleme, lelke, hite, egyénisége, hüségében, bátorságában minden vonzó ereje és híressége. Nehéz megpróbáltatások idején prófétái nagyszerűségében nyilatkozott meg mindég ez a pap, aki sokkal több, mint a Cion-templom, aki több, mint Nagyvárad, amelyet sokan az ő nevének önkéntelen képzetársítása nélkül nem képzelnek el, aki sokszor olyan szédítő erkölcsi magasságokba ragadtatja magát, mint az, akit az emberek között talán a legjobban megért: Jeremiás. Pedig ő nem akar több lenni, mint egy a templomával. És éppen ez az, amely a Cion-templomot is megkülönbözteti, fölébe helyezi az Ur többi házának. Mintha egy törekény test volna csak az, amelyből az óriás lelke árad. Pedig ez a templom... „ez a templom a szinai szellem legstilisusabb temploma” — mondta szerelmes elfogultsággal a pap.

A templom történetéről beszélt, a megpróbáltatásokról, amelyeken keresztül. Az első papjáról, aki maga volt „az erkölcsi szenvedélyesség, az erkölcsi bájoság”. Elele két szélsőséges esztendejének szomorú emlékeiről. Arról a korszakról, amikor a legtöbb könny pergett el falai között, amikor a legtöbb volt a gyász és a könnyörgés. A cionista áramlat reá való hatástalanságáról és az ötvenedik év nagy megrázkódásáról.

— A templom vértanúsága csak múló fájdalom? — kérdezte. — Eppen az ötvenedik évben került a vértanúságra... Es ez a templom mosolyogni tudott, bár sirhatnéka volt, amikor megnyílt a Lyceum...

Az első padsorban az egyházak és a hatóságok képviselőit láttuk, akiknek arcán épp úgy visszatükröződött a csodálatosan szárnyaló beszéd hipnotikus hatása, mint az ünneplő közönség bármelyikéén.

Ez a templom — mondta a főpap — annak, aki megérti, hüségessé.

Ezen a napon mindenkinek meg kellett értenie az ő templomát, amely nem csak az Urat dicséri, de azt a magasabb erkölcsiséget is, amelynek lánglelkű hirdetője Kecskeméthy Lipót a főrabbi.

A Ciontemplomból a Zsidó Lyceum dísztermébe gyűlt a közönség. Dr. Konrád Béla hitközségi elnök, a diszközgyűlés elnöke románul üdvözölte a megjelent román előkelősége-

ket, majd néhány szóval megnyitotta a diszközgyűlést. **Bejelentette, hogy a hitközség a jubileumra való tekintettel egy jubileumi templom építését vette tervebe és a nagy szellemet megillető tisztelet és hála hangjain emlékezett meg Auspitz Adolfról, arról a zsidó tanítóról, akinek tradícióihoz, hitéhez hiven vezeti a hitközség ma is azt az elemi iskolát, amelyet ezelőtt huszonöt évvel vettek át a kiváló tanítómestertől.**

Dr. Markovits Mór, a templomgyűlés elnöke ismerteti a Cion-templom történetét. Először a nagyváradai zsidóságról beszél, amelyet izraelita kulturaközösségnek, majd reformált hébergyületemnek, aztán magyar zsidó hitközségnek neveztek. Ez utóbbi 1870-ben kettévált s az egyik része nagyváradai izraelita hitközség, míg a másik az orthodox hitközség nevével vette föl. A Cion-templom építését telek miatti pörösködések előzték meg. Végre a hívek bőkezű adakozásából Bus Dávid városi főmérnök a nürnbergi templom mintájára megtervezte s Rimanóczy Kálmán 100 ezer forintért fölépítette. Első rabbija, a kiváló Rosenberg Sándor dr., a későbbi kaposvári főrabbi, dr. Kecskeméthy Lipót apósa volt. Második főrabbija rövid ideig a világhírű, Amerikába költözött dr. Kohut Sándor. A harmadik pedig dr. Kecskeméthy Lipót.

Dr. Kabos Béla iskolaszéki elnök az elemi iskoláról és a felejtethetlen jószágú és bölcsességű drága öregemberről, a gyermekek barátjáról, Auspitz Adolfról tartott magas színvonalú felolvasást és szép szavakkal emlékezett meg Sebestyén Dezsőről, az iskola kiváló igazgatójáról.

Bogdan Jonescu prefektus szól most feszült figyelem közben. Méltatja a szép ünnepeket, amely a vallásnak és a kultúrának az ünnepe.

— A zsidóság érdemeit az állam mindig méltatta és hálas tudott lenni azokért az áldozatokért, amelyeket a hazája érdekében hozott — mondta beszéde során a prefektus.

Történelmi példákat hoz fel a zsidóság lojalitásának megnyilatkozásairól és az állam mindenkori elismeréséről.

Majd dr. Egrý Gergely emelkedett szólásra.

— Én — kezdte, — mint a város egyik szerény többségi polgára kívánok beszélni.

Kecskeméthy Lipót beszédéről szólt, amely mélyen meghatotta szeretettől sugárzó lényegével. Aztán Auspitz Adolf emlékét idézte.

— Nem voltam tanítványa, de tudom, hogy ki volt ő. A premontrei főgimnázium taná-

rai tanítottak meg rá, hogyan becsüljem őt. Hányszor pírítottak rá egyes diákársaimra még a harmadik osztályban is. Te ezt nem tudod? Hiszen Auspitz bácsi tanítványai a negyedik elemiben már tudják. Igen, az Auspitz bácsi növendékei negyedik elemiben már tudták azt, amit mi a harmadik gimnáziumban tanultunk...

Dr. Lévy Béla ügyvéd indítványozza, hogy a diszközgyűlés nyomassa Kecskeméthy főrabbi ünnepi beszédét és a hitközség minden tagjának küldjék el.

Aztán dr. Konrád Béla ismét fölveti a jubileumi templom tervét, amelyhez a gyűlés résztvevői lelkesedéssel hozzájárulnak s az ünneplés külsősége végéhez ért.

(m. l.)

## Ma délelőtt adja át Egrý Gergely dr a városházát

A hivatalos lap legutóbbi számában jelent meg a legfelsőbb kézirat a városi tanács felosztásáról és ezzel már el is dőlt a három napon át tartó bizonytalanság.

Egrý Gergely dr polgármester, aki még ma reggel is megjelent hivatalában, kijelentette, hogy most már nincs más hátra, mint az, hogy a legfelsőbb kéziratnak, miután ez a hivatalos lapban megjelent, a maga részéről is eleget tegyen.

A déli órákban Zigre Miklós dr elnök vezetésével az ideiglenes bizottság tagjai újból megjelentek a városházán és hosszas tárgyalások után megállapodtak a város ügyeinek további vezetéséről.

Lapunk zártakor még tart az átadás.

## Figyelem

ki olcsón akar vásárolni az saját érdekében látogassa meg a

Louvre kézimunka áruházat

Regele Ferdinand 7.

Tájékoztatásul egy néhány cikknek az árai:  
 1 drb perzsaszőnyeg festve 100 cm. hosszú Lei ..... 225—  
 1 drb kelim abrosz festve 150/170 Lei ..... 650—  
 1 drb kelim párna festve Lei ..... 90-től  
 1 drb perza festve Lei ..... 90-től  
 1 drb goblein festve Lei ..... 75—  
 1 gobleinselyem Lei ..... 3-50  
 a többi cikkek olcsóságáról győződjön meg személyesen a m. t. közönség. Leszöve és felvető fonalak, perza pamut kapható. 905

\* Schöne Wienerin októberi száma már kapható a Hegedűs hírlapirodában.

**Munkáslányokat felvesszünk**

**Sonnenfeld dobozgyár**

Str. Pacii (Béke)-utca) 7.

**Női kabátok**

és ruhák nagy választékban kaphatók

**Weber Model Aruház**

Vlahuța (Szent János)-u.

**Magyar könyvkiadások a Hegedűs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárában**

Ibanez: Mindenki asszonya 4017  
 Courths-M.: Követlek 4016  
 Dell E. M.: Peggy küldetése 4015  
 Jarnó J.: Börtön 4018  
 Mauray: Szerencsés fiu 4014  
 Roy Del Roy: Szezem nyilj meg 4019

**Ingyen apróhirdetés az Estilapban**

A Nagyvárad Estilap meg akarja hálálni olvasóinak azt a szeretetet, amit a lap iránt tanúsítanak. Mindenki, aki a lapot állandóan olvassa, ingyen veheti igénybe a lap avróhirdetési rovatát.

Aki a Nagyvárad Estilap tizenöt lapját behozza a kiadóhivatalba (Hegedűs Hirlapiroda), annak ingyen közlünk egy tiszta apróhirdetést.

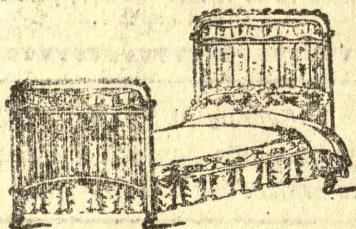
Vegye meg, tegye el a Nagyvárad Estilapot és hirdetés formájában visszakapja azt az összeget, amit a lapért fizetett.

**SCHUBERT-ÜNNEPÉLY** október 23-án: Dohnányi, Talmányi és Marschalko Rózsival. Három nagy művész egy estén: zongora-, hegedű és ének-művész együtt. Nagy kulturális esemény! Gyönyörű Schubert-program.

**Utlevél vizumokat leggyorsabban és legpontosabban a HEGEDŰS HIRLAPIRODA Intéz el.****Vizumárak:**

|                        |              |
|------------------------|--------------|
| Fél magyar vizum       | 480 Lei      |
| Osztrák                | 610 "        |
| Francia                | 650 "        |
| Német                  | 1090 "       |
| Olasz                  | 630 "        |
| Cseh                   | 590 "        |
| Magy. utl. hossz. I-es | 250 "        |
|                        | II-es 1000 " |
| Jugoszláv vizum        | 650 "        |

Felvilágosítást bármilyen vizumról. Vidékieknek postán azonnal elintézzük.



**Vas- és rézbutor, mosdóasztal, szekrények gyári lerakata**

**KUN** vaskezőkádoknál

Avram Iancu Kossuth-utca 3. sz.

**APRÓHIRDETÉSEK****Levelezés**

RÓNA FÉNYKÉPÉSZ műtermében Alexandri (Teleki) utca 4. sz. 6 darab MŰVESZI LEVELEZŐLAP 120 LEI, vagy 1 SZEP NAGYITASSAL EGYÜTT 200 lei. 668

KISELEJTEZTÜNK 500 darab börridikült, melyeket meglegő olcsó árban adunk el. Bőrruipari lerakat. Regele Ferdinand 5. Park épület).

INTELLIGENS fiatal ember keresi intelligens nő barátságát. Leveleket "Független" jellegre a kiadóba. 724

**Lakás**

BUTOROZOTT szoba két személyre központban kiadó. Cim a Hegedűs Hirlapirodában. 710

KÖZPONTBAN uri családnál nőtlen újságíróknak, v. banktisztviselőnek különbejárati utcai butorozott szoba minimális díjért azonnal, vagy e hó folyamán kiadó. Felvilágosítás Str. Tache Jonecu (Körös-u.) 33 sz. I. em. 3 721

KÜLÖNBEJÁRATU üres, vagy butorozott szobát keresek fürdőszoba használatra. Cim a Hegedűs Hirlapirodában. 719

KIADÓ egy két szobás konyhas lakás, nem modern. Horia (Bátori)-u. 14.

KÖZPONTBAN elegáns szoba 2 személyre, uri elátással, fürdőszoba használatra hateret leírt kiadó. Nic. Jorga (Zöldfa)-u. 5. Legmanné. 728

**Adás-vevés**

PORSZIVÓGÉP kitűnő gyártmány, elsőrendű felszereléssel, keveset használt, rendkívül olcsón eladó. Weisz, Dim Cantemir (Beöthy Odón)-u. 12. 738

MOLNAR Ferenc: Ördög című könyvet megvételre keresem. Cim a Hegedűs Hirlapirodában. 704

ELADÓ prima, három részből álló löszörágybetét (matrac). Ciorogariu (Uri) utca 24., ajtó 11. 693

KERESEM azonnali megvételre Csermey: "Ami a két miatyánk között van" c. könyvet. Cim a Hegedűs Hirlapirodában. 697

BÖRFOTEL, könyvszekrény és több más bútor ki-tűnő állapotban eladó. Ház-mester, Cuza Voda 17. 720

ELADÓK cseresznyefa háló szobák, Hajdu asztalosnál. Bolinteanu (Kertész)-u. 21 722

WERTHEIM-szekrény, író-gép, üvegfal, asztalok, székek stb. eladók. Gen. Bert-helot (Sal Ferencz)-u. 17 Délelőtt 10-11-ig. 726

ANGOL férfi-szövet kapható a Maradék Aruházban. Rimanóczy-u. 1. 734

6DRB. hencserterítő 1000-2600 leig eladó. Maradék Aruház. Rimanóczy u. 1

NŐIKABÁTIKOK, cipők, kötött nagykendő eladó. Juhász, Hilaria (Pecze)-u. 13 727

NAGYON olcsón eladó fényezett használt háló. Kertész, Reg. Ferdinand (Rákóczi-út 2. 735

CSEMEGEKERESKEDŐK figyelmébe. Aranypármen, batul, jonathan stb. fajták kaphatók nagyban és kicsinyben. Alexandri (Teleki-u.) 41 Dr. Goldglanz. 732

BÉKEIDŐBELI igazi finom új nagy rézüst eladó, Kárpáty Miklós üzletében. 736

**Alkalmazás**

ELÁRUSÍTÓNÉ felvétetik (román nyelv kötelező) Reg. Ferd. (Rákóczi) Waldmann

MALOM-kezelőnek ajánlom, gersli gyártást kitűnően értem. Horbai, Str. Sf. George (Szt. Jeromos-u.) 7 szám. 717

SUCHE intelligens de-utsches Fräulein ewentuell für 1 November Székelyné Str. Dim Cantemir 42. 723

MAGYAR-német-francia levelező, ki gyors- és gépirásban jártas, fél napi munkára felvétetik. Irásbeli ajánlatok: Aruforgalmi rt. küldendő. 718

FIATAL ügyes szobaleány felvétetik, Vezér-útlelet Mária királyné-tér 1 sz. 730

7-8 gimnáziumot végzett izr. leány román tudással gyermekek korrepetálására kerestetik. Cim a kiadóban. 731

JOBB izraelita leány vidékre felvétetik, ki I, II, elemiből románul vizgáz-tat jelentkezni Str. Dimitrie Cantemir (Beöthy-Ö.-u) 19 724

PERFEKT főzőnő azonnal felvétetik. Kurtág, Regina Maria (Bémer)-tér 2. Emeleten. 737

**Különfélék**

INTELLIGENTE junge Dame sucht die Bekanntschaft älteren Herrns. Briefe "Alleinstehend" erbeten Hegedűs Hirlapiroda. 738

KÉT gyógyszerész gyakor-naknő keres román nyelvben perfekt fiatalembert, aki oktatásukat elvállalná. Cim: Pacala gyógyszer-tár.

EMBLEIN monogram him-zését, endlizést olcsón vállal Weisz Paula Rozenzweig-palota. 725

**VESZEK**

legmagasabb napi árban aranyat, ezüstöt, drágakövet

**ELADOK**

nagyon olcsón mindenféle saját készítésű ékszerket és svájci kar-zseb és fall órákat, úgyszintén javítok felelősséggel.

**Urán,**

Nic. Jorga (Zöldfa u.) 8 899

Iskolakották nagy választékban és olcsó árban csak nálunk kapható. Hegedűs Hirlapiroda zeneműosztály.

**Szőrmebundák**

nagy választékban, mindennemű átalakítást legolcsóbban vállalunk

**Hatvány szücs**

Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 12. szám Apolló-palota 534

**HELICON iparművészeti műterem.**

Oradea, Rimanóczy-utca 4. sz. I. emelet.

Készít és állandóan raktáron tart:

**Szücsök és női szalonok részére** a legújabb párisi és bécsi modellek szerint készült festett és bársony bundabélés-aplikációkat.  
**Moviragokat** a legkülönlegesebb művészi kivitelben.  
**Selyemkendőt és selyemsálakat** a legújabb divat szerint.  
 Hozott anyagok bemintázását elvállaljuk. 350

**Olcsó őszi és téli vásár****Klein Sándor és Társa****Sas passage főbejárati**

|                             |           |                                 |         |
|-----------------------------|-----------|---------------------------------|---------|
| Patent gyermekharisnya ..   | 9 leitől  | Férfi téli sweatter ..          | 138 lei |
| Téli gyermeksapka ..        | 15 leitől | Férfi zefiring gallérral ..     | 105 lei |
| Gyermek-sweatter ..         | 120 lei   | Férfi flaneling ..              | 158 lei |
| Gyermekmeilény, pullover .. | 120 lei   | Férfi téli sokni ..             | 18 lei  |
| Női kötött pullover ..      | 148 lei   | Házi szőttés törülköző ..       | 39 lei  |
| Női angol harisnya ..       | 25-29 lei | Szögletes selyemkendő ..        | 99 lei  |
| Női keatyü ..               | 38 lei    | Selyem nyakkendő ..             | 18 lei  |
|                             |           | Női selyem harisnya mosó selejt | 47 lei  |

Ezenkívül igen olcsó árban női, gyermek és férfi mellények, kabátok és pulloverek, stuzni és lélekmelegítők. — Női és férfi fehérenemű, rendelésre méret szerint is, igen előnyös árban beszerezhető.

Olcsón, szépen, gyorsan fest, tisztít, mos, vasal

**Szabó László**

Take Ionescu (Körös)-utca 1. Bazárépület Bul. Reg. Ferdinand 2.

**Művészi perzsaszőnyegeket** szövött gobelineket, valódi külföldi fonalakat, minták, szövökelléket, szőnyegjavítás, tisztítás, állandó tanfolyamok

**Schulhof Emilnénél** Orient-szövőművészeti iskola Ep. Ciorogariu (Uri)-utca 14. Premontrei gimn. Telefon: 296.

**ALTENBURG bőrruház**

Calea Victoriei (Kolozsvári)-utca 1 gyárt: bőrkabátokat és bőrgöm-bokat raktárra és rendelésre. Bőrkabátjavítás és festés.

**Fest Tisztít**  
 2 nap alatt  
**Kalinovcsán**  
 a Sas alatt  
**Mos Vasal**

**Szőrmeárúk**  
 nagy választékban, leg-jutányosabban kapható  
**Leichner szücs**  
 Strada Ep. Ciorogariu 4.

**Fogászati rendelő**  
 Bratiannu (Szaniszló)-utca 4.

Foghuzás érzéstelenítve 40 lei  
 Fogtömés plombálva .. 30 lei  
 Fogkoronák .. 100 leitől  
 Fogak porcellánból .. 70 leitől  
 Fogak fehéritése  
 Szegény fogbetegeknek ingyen rendelés 3730

**Uri ruhát** elsőrangú ki-vitelben ju-tányosan készít, fordít, átalakít  
**Lőw** uri szabó  
 Take Ionescu (Körös)-u. 8. 739

Sonnenfeld A. R. Nagyvárad.